

ESER TAHLİL ve TENKİTLERİ

Ord. Prof. Dr. Sulhi Dönmezer, **Ceza Hukuku Hususî Kısım Şahıslara Karşı ve Mal Aleyhinde Cürümler**, Genişletilmiş 5. Bası, İstanbul 1963, 422 sahife, fiatı 28,50 T.L.

İstanbul Üniversitesi Ceza Hukuku ve Ceza Usul Hukuku Ord. Profesörü Dr. Sulhi Dönmezer, Ceza Hukuku literatüründe mümtaz bir mevki işgal eden Şahıslara Karşı ve Mal Aleyhinde Cürümleri muhtevi bu eserin genişletilmiş 5. Basısını yayınlamış bulunmaktadır. Eserin önsözünde de belirtildiği veçhile 5. bası ile 4. bası arasında bir hayli fark mevcut bulunmakta ve hattâ eserin sistematikliğinde dahi esaslı değişiklikler meydana getirilmiş olmaktadır. Yine eserin mühim bir özelliği de bu suçlara ait olmak üzere en yeni neşriyatı ve en son mahkeme içtihatlarını aksettirmesinden ibaret bulunmaktadır. Şu suretle ki, mevzubahis eseri tetkik eden her şahıs eserin yayınlandığı tarihe kadar Ceza Hukuku doktrin ve tatbikatı sahasında vücutte gelmiş olan bütün yeniliklerle temas etmek imkânını bulmaktadır.

Müellifin kendine has açık ve güzel ifadesi ile kaleme alınmış olan eser, Hususî kısım hakkında umumî bir girişten sonra iki kısma ayrılmaktadır.

7 fasla bölünmüş olan ve (Şahıslar aleyhinde cürümler) başlığını taşıyan birinci kısımda adam öldürme, müessir fiil, bunlara ait müşterek fiiller, ırkın tümlüğü ve sağlığı hakkında cürümler, çocukları veya kendilerini idareye muktedir olmayanları veya tehlikede bulunanları kendi haline terketmek cürümleri, terbiye ve inzibat vasıtalarının suistimali ve aile efradına karşı fena muameleler ve nihayet hakaret ve sövme cürümleri incelenmiş bulunmaktadır.

Her suç grubu incelenmezden önce Ceza Kanununda bu suçlara dair maddeler nakledilmekte, kısa bir tarihçeden sonra fail, maddî unsur, manevî unsur, müeyyide, ağırlatıcı ve hafifletici sebepler sırasile tetkik olunmaktadır. Her konuda Türk ve yabancı doktrinler ve mahkeme içtihatları mebzul bir şekilde tebarüz ettirilmekte ve bilhassa dip notlarında ve metinde önemli mahkeme içtihatları kısmen dahi olsa naklolunmaktadır. Bu meyanda müellifin hemen her konuda şahsî ve orijinal görüşlerini aksettirmesi esere başka bir özellik kazandırmakta ve sözü geçen suçları incelemek isteyen herkesin aradığını bulmasına imkân vermektedir.

Mevzubahis suçların tetkikinde memleketimiz literatüründe esasen önemli bir mevki işgal eden eserin bu yenilenmiş ve genişletilmiş beşinci tab'ı dolayısıyla müellifini tebrik eder, eseri Hukukçulara hararetle tavsiye ederiz.

Ord. Prof. Sulhi Dönmezer, **Basın Hukuku**, cilt 1, **Genel Prensipler, Basın Hürriyeti**, değiştirilmiş ve genişletilmiş 2. Bası, İstanbul 1964, 195 sahife, fiatı 12 T.L.

Müellifin 1958 yılında yayınladığı eserin bu değiştirilmiş ve genişletilmiş 2. basısı, Basın Hürriyetinin Anayasa teminatı altına alındığı bir devrede intişar etmektedir. Bu itibarla yeni Anayasamızın sağladığı ve teyid ettiği Ana hürriyetlerden biri olan Basın Hürriyetinin mâna ve muhtevasının anlaşılması bakımından eser ayrı ve mümtaz bir özellik taşımaktadır. Eserin önsözünde de söylenildiği veçhile 1958 tab'ı yapıldığı sırada Basın Hürriyetinin gelişmesi ve olgunlaşması ve memleketimizde yerleşmesi ötedenberi izhar edilen bir temenniden ibaret bulunmakta idi, ve o tarihte eserin 1. tab'ı ilmî ve objektif açıdan meseleyi ele almakla bu sahada büyük bir gayretin ifadesi olmakta idi. O tarihten bu yana bilhassa memleketimizde gelişen olaylar müellife hak vermiş ve Basın Hürriyeti kavramı dahi değişerek Devletin bu hürriyetin teminatı ve muhafaza altına alınabilmesi için tedbirler almak vecibesindedir. Bu fikirler müellifin eserin 1958 tab'ında ileri sürdüğü tezin Anayasamızın kabul edildiğini göstermektedir.

Eser, Basın Hukuku hakkında umumî mülâhazaları havi bir fasıldan sonra, Basın Hürriyeti, Basın Hürriyetinin bugünkü durumu, Basın Hürriyeti ve Milletlerarası teminatı, Basın Hürriyetinin patalojisi ve bunlardan çıkarılan neticeleri ihtiva eden 6 fasla taksim edilmiş Birinci bölümü ve Türkiye'de Basın Hürriyeti başlığını taşıyan ve 2 fasla ayrılmış bulunan 2. Bölümü muhtevi bulunmaktadır.

Bilhassa 1. Bölümün neticesinden bahseden 6. fasla müellifin Basın Hürriyeti hakkındaki orijinal anlayışını ortaya koymak bakımından önem ifade etmektedir. Müellife göre Basın Hürriyetini temin etmek bakımından bu hürriyetin sadece anayasalarda tarif ve tesbit edilmesi کافی değildir. Hukukî tedbirlerin yanında iktisadî ve içtimai şartların da gözönünde tutulmalı ve bilhassa idare edilecekleri bir sosyal vazife gördüğü hususunda bir hürriyet tesis etmek gerekir. Burada müellif Basın Hürriyetinin ve basın teminatı cemiyetinin çeşitli kuvvetlerinde bu hürriyetin temin ve zurettinde olan imanın tabii hale gelmesini her ne kadar Basın Hürriyetinin müstahab edilmesi mümkün ve iktisadî ve sosyal şartların izlenmek maksadıyla tuanda getirilen ayrı metodlar Basın Hürriyeti için daima tehlikeler yaratmıştır. Yapılacak say, Basın Hürriyeti için daima tehlikeler yaratmıştır. Yapılacak say, Basın Hürriyeti için daima tehlikeler yaratmıştır.

larını daima umumî Ceza Kanunu çerçevesinde mütalâa etmekten ibarettir. Ancak bu suistimalin hakikî ve müessir müeyyidesinin de Basın ahlâkının teessüsünden ibaret olduğunu unutmamak gerektir. Basın Hürriyeti bugün için kollektif bir hürriyeti sosyal bir haktır ve vatandaşın bu haktan istifadesi için devlet gerekli müsbet hareket ve yardımlarda bulunmak mecburiyetindedir. Anayasalarda Basın Hürriyetine tallûk eden hükümlerin mümkün mertebe mufassal olması gerekir: Ancak bu suretledir ki, Basın Hürriyetini tahdit edici kanunların çıkarılması bir mertebe önlenmiş olur. Bu meyanda yargı kuvvetinin tam bir istiklâlinin teessüs etmesi Basın Hürriyeti bakımından bir teminattır. Bundan başka mevkutelerde çalışan şahısların fikrî ve ahlâkî selâbetini sağlayacak tedbirlere, iktisadî âmillerin tesirlerini değiştirecek ve inhisar temayüllerini ortadan kaldıracak tedbirlere de ihtiyaç olduğu bir hakikattir.

1. Bölümde, Basın Hürriyetini sureti umumiyede tefrik eden müellif, 2. Bölümde Türkiye'deki Basın Hürriyetini ele almakta, kitabın yayınlandığı tarihe kadar Türkiye'deki Basın Hürriyetinin bir tarihçesini yaptıktan sonra, memleketimizde Basın Hürriyetinin Anayasa Hukuku bakımından görünüşünü inceledikten sonra muhtelif kanunlara nazaran Basın Hürriyetinin ne suretle nizamlandığını tetkik etmekte nihayet yine memleketimiz bakımından Basın Hürriyetinin iktisadî ve sosyal veçhelerine temas etmektedir.

Bu hali ile eserin Basın Hürriyeti hakkında gerek umumî olarak ve gerek memleketimiz açısından bir fikir sahibi olmak isteyenlere özlü ve toplu bir tarzda cevap verdiğini tebarüz ettirmek ve eserin 2. cildine de intizar ettiğimizi değerli müellife aksettirmek isteriz.

Prof. Dr. Naci Şensoy, **Basit Hırsızlık ve Çeşitli Mevsuf Hırsızlıklar**, 2. Bası, İstanbul 1963, 284 sahife, fiatı : 17,20 T.L.

1956 yılında ilk basısı yapılan eserin bu 2. tab'ı Mala karşı işlenen suçlar meyanında sadece hırsızlığın basit ve mevsuf şekillerini inceleyen değerli ve özlü bir monografidir. Her ne kadar bu ikinci basının değiştirilmiş ve yenilenmiş olduğu yolunda kitabın kapağında bir işaret yoksa da, eserin tetkikinden en son Yargıtay kararlarına ve evvelce faydalanılmış olan eserlerin yeni baskılarına yer verildiği görülmektedir. Binaenaleyh değerli müellifin bize sunduğu bu 2. Bası, 1. sinin aynen tekrarı olmayıp, doktrin ve tatbi-kat sahasında yeni görüşleri ve misalleri aksettirmek bakımından büyük bir önem taşımaktadır.

Eser, mala vâki tecavüzlere müteallik umumî mülâhazalardan sonra doğruca mevzua girişmekte ve hırsızlık cürümlerinin tarihçesine teması müteakip önce Basit Hırsızlığı bilâhare Mevsuf Hırsızlığı incelemektedir.

Basit Hırsızlıkta bilhassa mal mefhumu ile başkasına aidiyet mefhumunu geniş bir tarzda tetkik eden müellif hırsızlık suçunda ötedenberi münakaşa mevzuu olan icra konusunu tetkik eylemekte ve Basit hırsızlığı mala vâki tecavüzlerden bazıları ile mukayesesini yaptıktan sonra Mevsuf hırsızlığa geçmektedir.

Bu konuda kanunumuzun sistemini takip eden müellif, evvelâ 491. maddedeki mevsuf hırsızlık şekillerini, bilâhare 492. maddede yer alan şekilleri, nihayet 493. maddedeki Mevsuf Hırsızlık şekillerini tetkik ve izah eylemekte, her konuda yerli ve yabancı doktrine ve bilhassa Yargıtayımızın en son içtihatlarına yer verilmiş bulunmaktadır.

Nihayet müellif, Basit ve Mevsuf hırsızlıklarda takip şartlarına ve müeyyideye temas ederek monografiye son vermektedir.

Ceza Hukukunun Hususî Kısmı hakkında yazılan ve ilk tab'ının neşrinden bugüne kadar bu sahada pek mümtaz bir yer işgal eden bu eserin yenilenmiş tab'ı dolayısıyla değerli müellifini candan tebrik eder, eseri Hukukçulara hararetle tavsiye ederiz.

Doç. Dr. Ayhan Önder, **Ceza Hukukunda Tecil ve Benzeri Müesseseler**, İstanbul 1963, 349 sahife, fiatı 24,55 T.L.

Ord. Prof. Dr. Sulhi Dönmezer'in önsözünü ihtiva eden bu eser, cezanın suçlunun şahsiyetine intibak ettirilmesi ve ferdileştirilmesi mevzuunda çok önemli bir mevki işgal eden, cezanın tecili ile buna benzer müesseseler mevzuunda Mukayeseli Hukuk ve memleketimiz mevzuatı bakımından derinlemesine bir incelemeyi ihtiva eden bir monografidir.

Eser, üç kısma bölünmüş olup, birinci kısımda tecil ve benzeri müesseselerin mahiyetleri, bunlara hâkim olan fikirler, müesseselerin tatbik şekilleri ve tarihî inkişafı, hukukî bünyeleri, leh ve aleyhinde ileri sürülen fikirler, tecilde şart meselesi incelendikten sonra tecilin maddî Ceza Hukukuna mı, yoksa Muhakeme Hukukuna mı ait bir müessese olduğu hususu da tetkik olunmaktadır. Bu kısımda hemen bütün batı memleketlerinin sistemlerine hattâ İsviçre Kantonlarının hükümlerine yer veren müellif yine geniş bir istatistikî malûmatı da değerlendirmekte, böylece üç beş batı memleketine münhasır inceleme yapmayarak hemen hemen tam ve kâmil bir tarzda Mukayeseli Hukuka yer vermektedir.

Tecile Benzer Müesseseler adını taşıyan ikinci kısımda müellif, âmme dâvasının açılmasının tecilinden, duruşmanın tecilinden, ve hükmün tecilinden bahsetmekte, her müessesede mevzuatımızın durumunu belirtmeden önce ve yine geniş çapta Mukayeseli Hukuka yer vermekte, nihayet her müessese hakkında şahsî kanaatlerini de tebarüz ettirmektedir.

Diğer iki kısma nisbetle çok daha geniş ölçüde incelenen ve Cezaların Tecili başlığını taşıyan üçüncü kısım 7 Bölüme ayrılmış bu-

lunmaktadır. Birinci bölümde cezası tecil edilecek olan failde bulunması gereken objektif şart, tecilin konusu, tecile liyakât şartı ve tecile karar vermek hususunda hâkimin takdiri incelenmekte, Tecil Kararı başlığını taşıyan İkinci Bölümde tecile karar verecek merci, sanığın hazır bulunması, tecil ihtarı, tecilde talep şartı, tecil kararının şekil ve zamanı, tecilde gerekçe, reformatio in peius kaidesi ve deneme müddeti bahisleri ele alınmakta, Tecil ve Gözetim başlığını ihtiva eden Üçüncü Bölümde gözetim müessesesinin tarihi inkişafı, gözetim işini en iyi yapabilecek makam, gözetim sistemleri gözetimin hukukî bünyesi, gözetim memurlarının yetiştirilmesi, bu memurlarla mahkeme arasındaki münasebetler, bu memurlarla sanık arasındaki münasebetler tetkik olunmakta, nihayet gözetim hususunda mevzuatımızdaki durum tetkik olunmaktadır.

Deneme müddeti içinde failin riayete mecbur olduğu şartlara tahsis edilmiş olan Dördüncü Bölümde mezkûr şartlara hâkim olan prensiplerle sınırları, şartların değiştirilmesi ve yabancı mevzuatta kabul edilen şartların nelerden ibaret bulunduğu hususları incelenmektedir.

Tecilin Düşmesi başlığını taşıyan Beşinci Bölümde düşme şartları, tecilin düştüğüne karar verecek merci ve düşmenin neticeleri incelenmekte, Altıncı Bölüm deneme müddetinin iyi hal ile geçirilmesine Yedinci Bölümde müeccel cezanın adlî sicildeki durumuna tahsis edilmiş bulunmaktadır.

Bu incelemelerden sonra umumî bir netice kısmını da ihtiva eden eser, bilhassa Alman kaynaklarından faydalanmak suretile vücuda getirilmiş olup, yabancı ve yerli doktrine, gayet geniş tutulan Mukayeseli Hukukun ve yabancı mevzuatın incelenmesine, tecil konusunda Yargıtayımızın içtihatlarına önem vermek suretile modern ilmin üzerinde en çok durduğu tecil ve benzeri müesseseler konusunda dilimizde yayınlanmış bu kabil monografilere olan ihtiyaç bakımından takdire şayan bulunmaktadır. Müellifini tebrik eder, eseri tavsiye ederiz.

S. E.